

GRADSKA KNJIŽNICA – DNEVNI BORAVAK GRADA

Iva Ciceran

Gradska knjižnica Pazin

ivaciceran@yahoo.com

Sažetak

Knjižnica nije samo zgrada, prostor, police, knjige... Nju ne čini samo oprema, a niti samo njeni djelatnici. Knjižnicu treba doživljavati kao orkestar sastavljen od mnogo različitih instrumenata, pa ako samo jedan nedostaje, izvedba nije savršena kolikogod ostali glazbenici bili dobri.

Slično je i s knjižnicom u zajednici u kojoj djeluje. Uzalud savršen prostor, oprema, i obrazovano osoblje ako nismo kreativni, a naši korisnici nisu zadovoljni. Da bismo ih zaintrigirali i ispunili njihova očekivanja, moramo im ponuditi što raznovrsnije i bogatije sadržaje, vodeći uvijek računa o kvaliteti i stručnosti knjižničnih službi, usluga i aktivnosti. Pritom je važna suradnja knjižnice s ostalim subjektima u zajednici, bilo suradnjom na projektima, međusobnim razmjenama zamisli i iskustava, bilo obrazovnim programima i raznovrsnim aktivnostima namijenjenih svima bez obzira na dob, spol, rasu, vjeroispovijest, stupanj obrazovanja i sl.

U svom radu, Gradska knjižnica Pazin uspješno surađuje s brojnim udrugama i ustanovama u gradu i okolici. Značajni projekti ostvareni su primjerice s Javnom vatrogasnom postrojbom, dječjim vrtićem, Pučkim otvorenim učilištem, srednjom i osnovnom školom, Društvom Naša djeca, Turističkom zajednicom središnje Istre, Udrugom Albus, Jules Verne klubom, Radio Istrom, Radijom 052, Programom Dnevnog boravka i pomoći u kući za starije i nemoćne, etno-skupinom Veja, Speleološkim društvom Istra i dr.

Uvod

Knjižnice su informacijska, obrazovna i kulturna središta u zajednici u kojoj djeluju, bilo da je riječ o užoj, primjerice školi, bilo da je riječ o mjesnoj ili pokrajinskoj sredini. Ovisno o vrsti knjižnice, naglasak je različit u njenu djelovanje, no za narodne je knjižnice važno da njihove službe i usluge budu dostupne svim članovima zavičajne zajednice,¹ a i šire.

“Narodna knjižnica je organizacija koju osniva, podržava i financira određena zajednica putem lokalne, regionalne ili nacionalne vlasti ili nekog drugog oblika organizacije. Osigurava pristup znanju, informacijama i djelima mašte pomoću izvora i službi, a na raspolaganju je svim članovima zajednice bez obzira na njihovo

¹ Anić, V. Rječnik hrvatskoga jezika. 3. prošireno izd. Zagreb : Novi liber, 1998. Str. 548

vu rasu, nacionalnost, dob, spol, religiju, jezik, invaliditet, ekonomski i radni status te obrazovanje”.²

Gradska knjižnica Pazin svojim uslugama nastoji zadovoljiti informacijske i obrazovne potrebe sredine u kojoj djeluje, tj. podržavati osobni razvoj svakog korisnika bilo individualnim radom, odnosno pristupom, ili organiziranim aktivnostima. Djelatnosti knjižnice namijenjene su aktivnim, ali i mogućim korisnicima, dok se posebna pažnja poklanja radu s djecom i mladima.

Aktivnosti knjižnice u zavičajnoj zajednici

Za knjižnicu je važno da ona nije samo *spremište knjiga*, nego aktivni sudionik i stvaratelj života u zavičajnoj zajednici. Pored kvalitete i stručnog provođenja knjižničnih službi i usluga, važna je i organizacija aktivnosti koje pridonose kulturnom životu zajednice. Može se reći da je gradska knjižnica dnevni boravak grada u kojem djeluje, pogotovo kada je riječ o manjim sredinama koje nemaju mnogo kulturnih ustanova.

Iako u Pazinu djeluje nekoliko ustanova (Pučko otvoreno učilište, Državni arhiv, Muzej Grada Pazina, Etnografski muzej Istre) te petnaestak udruga iz područja kulture (Društvo likovnih stvaratelja, Udruga Albus, Jules Verne klub...), gradska knjižnica postala je nezaobilazno mjesto u kulturnom životu grada. Organizacijom brojnih aktivnosti kao što su književne večeri, predavanja, izložbe, tematske radionice za djecu i mlade te odrasle i dr. pod zajedničkim nazivom *Utorkom u knjižnici*³ knjižnica više nije samo mjesto gdje se posuđuju knjige. Postala je mjesto koje potiče i razvija kulturno umjetnički razvoj zajednice u kojoj djeluje. Osim pozivanja vanjskih predavača i gostiju te književnika iz cijele Hrvatske, posebna se pažnja pridaje zavičajnim organizacijama te pojedincima koji djeluju i rade u sredini i na području koje knjižnica pokriva.⁴

Organizirano je više programa koji su prvenstveno namijenjeni zavičajnim umjetnicima i stvarateljima, hobistima koji slikaju, pišu, fotografiraju... U prostorima knjižnice organizirane su izložbe likovnih radova naših korisnika i sugrađana, književne večeri na kojima su promovirani građani Pazinštine koji se po struci ili iz hobija bave pisanjem, te izložbe na kojima su korisnici uokvirili i izložili svoju poeziju i prozu, i to ne samo u prostorima knjižnice, nego i drugdje u gradu.

Na taj način dodatno se promiče zavičajna kultura, ali i potiče i podržava građane u zajednici da izraze svoju kreativnost. Knjižnica postaje mjesto na kojem se građani okupljaju, informiraju, obrazuju, usavršavaju te druže u slobodno vrijeme.

² Narodna knjižnica : IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga / glavna urednica Mirna Willer. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2003. Str. 1.

³ Svi programi Gradske knjižnice Pazin održavaju se utorkom po ustaljenom rasporedu: prvi utorak u mjesecu aktivnosti za predškolce; drugi utorak u mjesecu aktivnosti za djecu osnovnoškolskog uzrasta; treći utorak u mjesecu aktivnosti za djecu srednjoškolskog uzrasta; četvrti utorak u mjesecu aktivnosti namijenjene odraslima.

⁴ Gradska knjižnica Pazin pokriva grad Pazin i uže prigradsko područje te općine Cerovlje, Gračišće, Lupoglav, Karojba, Motovun, Sveti Petar u Šumi, Tinjan, tj. područje od oko 20.000 stanovnika.

Suradnja knjižnice s ostalim subjektima u zajednici

Knjižnice u radu često nailaze na ograničavajuće faktore kao što su nedostatak prostora, nedovoljan broj djelatnika i dr. Da bi se prebrodile prepreke, nužna je suradnja s drugim ustanovama i udrugama koje djeluju u zajednici, a sve u svrhu zadovoljavanja potreba korisnika. Suradnjom knjižnica izlazi iz svojih zidova i još se više uključuje u aktivni kulturno umjetnički život sredine.

Suradnja može biti dogovorena i ostvarena na nekoliko načina:

- ✓ partnerstvom ili suradnjom na projektima;
- ✓ suradnjom uređenom ugovorom;
- ✓ suradnjom temeljem usmenog dogovora.

Iako se riječ *partner* definira kao suvlasnik, suradnik, kompanjon,⁵ a riječ *suradnik* kao osoba koja s kim surađuje u zajedničkom poslu ili komu pomaže u njegovu radu,⁶ u organizaciji i provođenju aktivnosti Gradske knjižnice Pazin sudjeluju i partneri i suradnici, a odnos je uređen na gore navedeni način.

Partnerstvo na projektima

Neke od aktivnosti knjižnice realizirane su projektima. Projektom se smatra aktivnost ili aktivnosti koje imaju određene ciljeve, određen početak i kraj, tj. vremensko trajanje, i za čiju su provedbu potrebna određena sredstva (financijska, ljudska, tehnička...)⁷

Projekt *Pazin i Pazinština – nekada i sada* provela je Gradska knjižnica Pazin, a prepoznala ga i sufinancirala Zaklada za poticanje partnerstva i razvoj civilnog društva. Cilj je bio upoznati djecu i mlade s tradicijskom i folklornom baštinom Pazina i Pazinštine, razviti svijest o potrebi očuvanja i njegovanja tradicije svog kraja kao neizostavnog dijela identiteta svake osobe, poticati i razvijati kreativnosti i dr. Za realizaciju su bili nužni partneri koji su se rado odazvali pozivu i uložili resurse kojima raspolažu. Projekt su financirale knjižnica i zaklada, no bila je nužna i pomoć u osoblju, prostoru i provođenju radionica na terenu. Tijekom trajanja projekta (1. lipnja 2009. – 1. travnja 2010.) partner Društvo Naša djeca Pazin pomagao je pri održavanju radionica i predstavljanju projekta i njegovih rezultata u javnosti te tako uložio ljudske resurse. Partner Turistička zajednica središnje Istre uložio je svoje vrijeme, ljudske resurse, poznavanje povijesti i terena pri provođenju aktivnosti izvan knjižnice te u svojim prostorima promovirao kako ovaj projekt, tako i cjelokupan rad knjižnice. Budući da je prostor knjižnice bio nedostatan za provedbu projekta, Pučko otvoreno učilište, također, je bilo partner i omogućilo besplatno korištenje prostora za održavanje aktivnosti i dvorane za promociju i prezentaciju.

⁵ Anić, V. Rječnik hrvatskoga jezika. 3. prošireno izd. Zagreb : Novi liber, 1998. Str. 808.

⁶ Isto. Str. 1200.

⁷ "Projekt – svaki zaokružen, cjelovit i složen pothvat čija se obilježja i cilj mogu definirati, a mora se ostvariti u određenom vremenu te zahtijeva koordinirane napore nekoliko ili većeg broja ljudi, službi, poduzeća i sl." ; Anić, V. Veliki rječnik hrvatskoga jezika. Zagreb : Novi liber, 2003. Str. 1224.

Sa svim partnerima potpisane su izjave o partnerstvu, a u opisu projekta navedene su obveze pojedinih partnera i nositelja projekta.

Knjižnica je i sama bila partner na drugim projektima čiji je nositelj bilo npr., Društvo Naša djeca Pazin. Uložila je ljudske resurse, znanja i vještine te ustupila dio knjižničnog fonda na korištenje. Obveze partnera i nositelja projekta bile su određene opisom projekta s točno naznačenim obvezama te potpisanim i ovjerenim izjavama o partnerstvu.

Suradnja uređena ugovorom

Jednokratni programi ili kraći projekti ostvareni su u suradnji s udrugama s područja grada Pazina, a njihovo ostvarenje bilo je uređeno ugovorom.

Konkretan primjer je organizacija programa naziva *Večer istarske fantastike*. Knjižnica je bila nositelj projekta, a suorganizator Jules Verne klub. Zajednički su uložili znanje, kontakte i ljudske resurse u organizaciji programa, dok su sredstva odobrena natječajem za sufinanciranje projekta preusmjerena za materijalne troškove provedbe programa (pozivnice, plakati, poštarina...). Ustanove pri tome nisu imale dodatnih troškova, a programom su predstavljani pisci znanstvene fantastike s područja Pazinštine, ali i cijele Istre.

Suradnja temeljem usmenog dogovora

Usmeni dogovor možda je najčešći oblik kojim knjižnica surađuje s drugim ustanovama i udrugama koje djeluju u zavičajnoj zajednici, bar je to slučaj s Gradskom knjižnicom Pazin. U radu surađuje s brojnim udrugama i ustanovama, a neki od njih jesu Javna vatrogasna postrojba, dječji vrtić, Pučko otvoreno učilište, srednje i osnovne škole, Društvo Naša djeca, Turistička zajednica središnje Istre, Udruga Albus, Jules Verne klub, Radio Istra, Radio 052, NIT, Program Dnevni boravak i pomoć u kući za starije i nemoćne, etno-skupina Veja, Speleološko društvo Istra, Društvo likovnih stvaratelja Pazin i dr. Knjižnica često održava programe u njihovim prostorima, a oni za svoje programe koriste resurse knjižnice (fond, tehnička podrška, računala, bežični internet i dr.).

Tako, primjerice, Udruga Albus svake godine krajem ožujka organizira konvenciju znanstvene fantastike Istrakon. Knjižnica tijekom trajanja osigurava besplatan pristup internetu članovima konvencije, a uključuje se i u svečani program izvedbom skečeva, igrokaza i sl. Dobra suradnja tijekom cijele godine ostvaruje se s Društvom likovnih stvaratelja Pazin. Najmanje jednom godišnje organiziraju se zajednički programi, a svatko ulaže ono čime raspolaže. Knjižnica snosi organizaciju, dio financijskih i materijalnih troškova, a Društvo likovnih stvaratelja osigurava prostor, dežurstva te snosi dio financijskih i materijalnih troškova.

Ovakav oblik suradnje zasigurno je lakši u manjim zajednicama unutar kojih se subjekti svakodnevno susreću i poznaju. Često se suradnja dogovara uz kavu, ali zamisli nastaju i tijekom posjeta knjižnici ili neposredno nakon provedenih programa i projekata.

Bez obzira na to za koji se način suradnje ili partnerstva odlučili, bitno je da svatko zna svoje obveze i što ulaže u program radi boljeg uspjeha. Dobra suradnja rezultira zadovoljnim korisnicima te se otvara mogućnost za daljnju suradnju.

Zaključak

Knjižnične službe i usluge namijenjene su svim članovima zavičajne zajednice u kojoj djeluje te svim zainteresiranima. Vodeći računa o kvaliteti stručnosti knjižničnih službi i usluga mora se voditi računa i o kvaliteti, raznovrsnosti i zanimljivosti aktivnosti koje knjižnica organizira za korisnike, kako aktivne, tako i moguće. Suradnjom i razmjenom znanja, vještina, zamisli, usluga i stručnosti u provođenju aktivnosti korisnicima omogućujemo dostupnost raznovrsnih informacija, potičemo ih na dodatno obrazovanje, osobni razvoj i kreativnost korisnika i sugrađana. Knjižnica se aktivno uključuje u život zavičajne zajednice i postaje sudionik u stvaranju zavičajne kulture. Ukratko, postaje dnevni boravak grada.

LITERATURA

- Anić, V. Rječnik hrvatskoga jezika. 3. prošireno izd. Zagreb : Novi liber, 1998.
- Anić, V. Veliki rječnik hrvatskoga jezika. Zagreb : Novi liber, 2003. Str. 1224.
- Gorman, M. Postojanja knjižnica : tehnologija, tradicija i potraga za ravnotežom. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2006.
- Narodna knjižnica : IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga / glavna urednica Mirna Willer. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2003.
- Nove usluge za korisnike narodnih knjižnica : njemačka iskustva. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba : Goethe Institut, 2004.
- Sečić, D. Informacijska služba u knjižnici. Rijeka : Naklada Benja, 1995.
- Smjernice za knjižnične usluge za mladež. Prerađeno izd. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009.
- Tadić, K. Rad u knjižnici. Opatija : Naklada Benja, 1994.